

Міністерство освіти і науки України
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)
Національна школа публічного адміністрування (Канада)
Варненський вільний університет Чорноризця Храбра (Болгарія)
Гентський університет (Бельгія)
Балтійська міжнародна академія (Латвія)
Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)
Покров Чехінвест s.r.o. (Чеська Республіка)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Україна)
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Україна)
Київський національний університет будівництва та архітектури (Україна)
Державний торговельно-економічний Університет (Україна)
Сумський державний університет (Україна)
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського (Україна)
Ужгородський національний університет (Україна)
Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної
академії наук України» (Україна)
Державна установа «Інститут демографії та проблем якості життя
Національної академії наук України» (Україна)
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес-освіти (Україна)
Полтавське територіальне відділення Всеукраїнської професійної громадської
організації «Співка аудиторів України» (Україна)
Торгово-промислова палата України (Україна)

ЗБІРНИК

III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «СТАЛИЙ РОЗВИТОК: ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ»

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

05 червня 2025 року

ПОЛТАВА

**Ministry of Education and Science of Ukraine
National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»
Educational and Research Institute of Finance, Economy, Management and Law
(Ukraine)
National School of Public Administration (Canada)
Varna Free University «Chernorizets Hrabar» (Bulgaria)
Ghent University (Belgium)
Baltic International Academy (Latvia)
The International Research Education & Training Center (Estonia)
Pokrov Czechinvest s.r.o. (Czech Republic)
Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine)
National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»
(Ukraine)
V. N. Karazin Kharkiv National University (Ukraine)
Kyiv National University of Construction and Architecture (Ukraine)
State University Of Trade And Economics
Sumy State University (Ukraine)
Lviv State University of Physical Culture named after Ivan Bobersky (Ukraine)
Uzhhorod National University (Ukraine)
Public Institution «Institute for Economics and Forecasting of the National Academy
of Sciences of Ukraine» (Ukraine)
Public Institution «Institute for Demography and Quality of Life of the National
Academy of Sciences of Ukraine» (Ukraine)
Ukrainian Association for Management Development and Business Education
(Ukraine)
Poltava Territorial Branch of the All-Ukrainian Professional NGO «Union of Auditors
of Ukraine» (Ukraine)
Ukrainian Chamber of Commerce and Industry (Ukraine)**

COLLECTION

III International Scientific and Practical Internet Conference

«SUSTAINABLE DEVELOPMENT: CHALLENGES AND THREATS IN CONDITIONS OF MODERN REALITIES»

June 05, 2025

Poltava

УДК 330.34-021.87”363”:342.77
С 76

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу
Національного університету імені Юрія Кондратюка заборонено

Редакційна колегія:

Онищенко С.В., д.е.н., професор;
Крекотень І.М., к.е.н., доцент;
Глебова А.О., к.е.н., доцент;
Глушко А.Д., к.е.н., доцент;
Гришко В.В., д.е.н., професор;
Карпенко Є.А., к.е.н., доцент;
Кульчій І.О., канд. держ. упр, доцент;
Птащенко Л.О., д.е.н., професор;
Свистун Л.А., к.е.н., доцент;
Чижевська М.Б., к.е.н., доцент;
Чичкало-Кондрацька І.Б., д.е.н., професор.

Сталий розвиток: виклики та загрози в умовах сучасних реалій : матеріали
С 76 III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 05 червня 2025 р. – Полтава :
Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2025. – 387 с.

У збірнику матеріалів Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції розглянуто теоретичні, методологічні й практичні аспекти, виклики та загрози розвитку суб’єктів господарювання та держави в умовах сучасних реалій.

Досліджено теоретичні та практичні аспекти співпраці влади, менеджменту підприємства та громадських інституцій у контексті цілей сталого розвитку. Визначено проблеми та перспективи стабілізації фінансової системи як умова євроінтеграції України. Висвітлено сучасний стан та перспективи розвитку міжнародної економічної діяльності України. Досліджено особливості бухгалтерського обліку, аудиту, контролю й оподаткування суб’єктів господарювання в умовах сучасних реалій, а також окреслено перспективи соціально-економічного розвитку країни в контексті євроінтеграції.

Збірник розраховано на фахівців із фінансів, економіки та менеджменту, працівників органів державної влади й місцевого самоврядування, науковців, викладачів, аспірантів і студентів.

УДК 330.34-021.87”363”:342.77
С 76

*Матеріали друкуються мовою оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори*

ISBN 978-966-616-186-7

© Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Сторчова В.А.

Науковий керівник – Буряк А.А., к.е.н., доцент

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

У контексті сучасної глобальної економіки та нестабільної політичної ситуації питання управління ризиками набуває першочергового значення як ключовий елемент забезпечення стабільності та економічної безпеки суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД). Особливої уваги заслуговує зазначена проблематика для підприємств легкої промисловості України, що відіграють важливу роль у формуванні експортного потенціалу держави, однак водночас залишаються чутливими до впливу зовнішніх негативних чинників [1].

Система управління ризиками у сфері ЗЕД являє собою комплекс стратегічних та операційних заходів, спрямованих на своєчасне виявлення, всебічний аналіз, об'єктивну оцінку та ефективну нейтралізацію потенційних негативних факторів, які можуть мати несприятливий вплив на стабільну господарську діяльність підприємства. У наукових дослідженнях неодноразово підкреслюється, що належне управління ризиками є необхідною передумовою для підтримання конкурентоздатності на вимогливому міжнародному ринку, забезпечення стійкого фінансового стану та розвитку довгострокових стратегічних партнерств, що є критично важливим для сталого розвитку підприємств [2].

Основні ризики, що супроводжують зовнішньоекономічну діяльність підприємств легкої промисловості, включають валютні ризики, пов'язані з коливанням курсів іноземних валют; митні ризики, зумовлені змінами у тарифному та нетарифному регулюванні; логістичні ризики, спричинені ускладненням поставок через військові дії або блокування портів; політичні ризики, пов'язані із санкційною політикою та нестабільністю нормативно-правового середовища; договірні ризики, що виникають через невиконання контрактних зобов'язань іноземними партнерами [3]. Легка промисловість відзначається високою залежністю від імпортової сировини (нитки, пряжа, барвники тощо) та експортною орієнтованістю кінцевої продукції (шкарпетки, панчішні вироби), що зумовлює необхідність ретельного прогнозування і мінімізації ризиків на всіх етапах зовнішньоекономічної діяльності.

Ефективним прикладом адаптації до складних ринкових умов є діяльність ПП «Прем'єр Сокс», що здійснює експорт до країн ЄС. Підприємство активно застосовує інструменти ризик-менеджменту, включаючи оцінку фінансової надійності партнерів, страхування вантажів, диверсифікацію валютних потоків та створення стратегічних запасів сировини. Ще одним важливим елементом у системі управління ризиками є розширення логістичних можливостей та співпраця з надійними транспортними партнерами. У практиці ПП «Прем'єр Сокс» це проявляється у виборі перевірених логістичних компаній, що гарантують своєчасну доставку продукції до європейських країн навіть в умовах ускладненого транзиту. Такий підхід дає змогу зменшити ризики, пов'язані із затримками, пошкодженням товару та збоєм у постачанні.

Значну роль у стабілізації системи ризик-менеджменту відіграє державна політика, орієнтована на спрощення митних процедур, підтримку національних виробників та розширення можливостей використання міжнародних механізмів вирішення спорів. Крім того, важливим є залучення передового міжнародного досвіду в сфері управління ризиками та налагодження співпраці з міжнародними організаціями [4]. Згідно з даними Державної митної служби України, обсяги експорту продукції легкої промисловості у 2023 р. скоротилися на 12,8% порівняно з довоєнним 2021 р. Найбільше постраждав сегмент текстильних виробів, зокрема, трикотажних та панчішно-шкарпеткових товарів. Причини криються у розриві логістичних ланцюгів, ускладненні перетину кордону та втраті

виробничих потужностей у зонах активних бойових дій. Це підкреслює важливість розробки гнучкої системи управління ризиками, яка дозволяє підприємствам швидко адаптуватися до зовнішніх викликів. Підприємства, що змогли переорієнтуватися на альтернативні канали експорту, продемонстрували вищу стійкість до кризових умов. У 2023 р. понад 68% експорту галузі спрямовано до ЄС, де спостерігалася найменша турбулентність у логістиці та нормативному середовищі, що підкреслює доцільність диверсифікації ринків збуту як одного з ключових інструментів управління ризиками в ЗЕД [5].

Необхідність формування антикризових стратегій у сфері зовнішньоекономічної діяльності зумовлена потребою захисту підприємств від непередбачуваних зовнішніх впливів. Одним із дієвих інструментів виступає багаторівневе страхування, що включає страхування вантажів, валютних контрактів, а також страхування ризиків, пов'язаних з виконанням зовнішньоекономічних угод.

Запровадження таких механізмів дозволяє суттєво знизити обсяги потенційних втрат і забезпечити стабільність роботи підприємства за умов нестабільності. Важливим напрямом підвищення ефективності управління ризиками є використання аналітичних інструментів. Застосування технологій обробки великих масивів даних, аналіз ринкових трендів, митної статистики, а також впровадження автоматизованих систем оцінки ризиків надає можливість прогнозувати ймовірність зривів контрактів, затримок у постачанні або валютних коливань.

Крім технологічних рішень, значну роль відіграє людський чинник. Підприємства, які приділяють увагу підвищенню кваліфікації персоналу, розробляють чіткі алгоритми дій у кризових ситуаціях і запроваджують внутрішні регламенти, демонструють вищу стійкість до зовнішніх викликів. Додаткову цінність у зміцненні системи управління ризиками становить впровадження міжнародних стандартів.

Системи, сертифіковані за стандартом ISO 31000, дозволяють формалізувати внутрішні процеси, забезпечити прозорість діяльності та підвищити довіру з боку іноземних партнерів. У сучасних умовах трансформації глобальних ланцюгів постачання підприємства мають орієнтуватися не лише на зниження витрат, а й на зміцнення власної стійкості.

Гнучкість, цифрова готовність та стратегічне управління ризиками стають ключовими факторами адаптації до змін і зростання на міжнародних ринках. Для вітчизняних підприємств легкої промисловості це відкриває нові можливості для зміцнення своїх конкурентних позицій як на національному, так і на міжнародних ринках.

Список використаних джерел

1. Buriak A., Masliy O. Strategic foundations of security-oriented international space: economic, informational and ecological dimensions. *Економіка і регіон*. 2024. №1 (92). С. 281–287. DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2024.1\(92\).3341](https://doi.org/10.26906/EiR.2024.1(92).3341)
2. Buriak A., Levchenko I. The role of international organizations in the formation of a security-oriented information environment and the implementation of strategies for ensuring the economic and ecological security of Ukraine. *Current problems of sustainable development*. 2024. No 1. Vol. 1. P. 7–12.
3. Buryak, A.A., Makhovka, V.M., & Storozhuk, L.M. (2023). Strategy and mechanisms for implementing the digital economy in the EU and Ukraine as a condition for overcoming the crisis. *Economy and Region*, 2(89), 53–59. DOI: [https://doi.org/10.26906/eip.v0i2\(89\).2934](https://doi.org/10.26906/eip.v0i2(89).2934)
4. Levchenko I., Buriak A.A. (2023). State support for the development of agriculture for environmental safety and overcoming environmental threats: global experience and realities of Ukraine. *Scientific professional journal "Agrosvit"*, 18, 96–105. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/2068/2093>
5. Буряк А.А. Пріоритети ООН у напрямі удосконалення міжнародної інформаційної безпеки. Сталій розвиток: виклики та загрози в умовах сучасних реалій: матеріали II Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 06 червня 2024 р. Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2024. С. 181 – 182. <https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/17032/1/9.pdf>